

8. Novyy tлумachnyy slovnyk ukrayins'koyi movy [tekst] : dlya stud. vyshchyykh ta sered. navch. zakl. / ukklad. V. Yaremenko, O. Slipushko. – K. : Akonit, 1998. – 910 s.
9. *Rashchupkyna S. Yu.* Dekupazh. Luchshaya knyha o dekoryrovanyy / S. Yu. Rashchupkyna. – M. : 2011. – 120 s.
10. *Savytskaya L. L.* Kollazh v ukraynskom yskusstve 1910–1920-kh hodov / L. L. Savytskaya // Russkyu avanhard 1910–1920-kh hodov problema kollazha. – M. : Nauka, 2005. – S. 121.
11. *Tret'yakova M. V.* Dekupazh. Dekoryrovanye predmetov razlychnymu pryemamy / M. V. Tret'yakova. – Donetsk : SKYF, 2014. – 64 s.

ПОПОВА А. Д. История возникновения и основные характеристики техники декупаж.

В статье рассматривается история возникновения и этапы развития техники декупаж. Освещены понятие “техника”, “техника в декоративно-прикладном искусстве”, “декупаж”. Приводится обоснование относительно причастности техники декупаж к декоративно-прикладному искусству. Представлены основные характеристики декупажа по видам и стилям.

Ключевые слова: декупаж, техника, декоративно-прикладное искусство, техника в декоративно-прикладном искусстве, история возникновения декупажа, виды декупажа, стили декупажа.

POPOVA G. History and appearance main characteristics technics “decoupage”.

The article discusses the history of the emergence and development stages decoupage techniques. When covering the concept of “machinery”, “Appliances arts and crafts”, “decoupage”. The substantiation regarding the prichasnosti decoupage techniques to arts and crafts. The main characteristics of the decoupage on types and styles.

Key words: decoupage, engineering, arts and crafts, technique in arts and crafts, the history of decoupage, decoupage types, styles of decoupage.

УДК 371.321.8

Сажієнко О. П.

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ТЕСТОВОГО КОНТРОЛЮ В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ІНФОРМАТИКИ

В статті представлено аналіз можливості оптимізації процесу фахової підготовки майбутніх учителів інформатики засобами тестових форм контролю. Визначено переваги та недоліки використання тестів в процесі вивчення професійно-орієнтованих дисциплін.

Ключові слова: професійна підготовка, оптимізація процесу фахової підготовки, тестові завдання, педагогічні вимоги до створення тестів.

Ставлячи завдання цілеспрямованої фахової підготовки майбутніх вчителів інформатики на заняттях з професійно-орієнтованих дисциплін, необхідно періодично фіксувати досягнуті рівні цієї підготовки. Оптимальний вибір форм контролю забезпечить можливість здійснювати

корекцію процесу, у якому відбувається формування професійних знань і вмінь, а при необхідності навіть прогнозувати динаміку можливого розвитку відповідних якісних характеристик освітнього процесу.

На заняттях з професійно-орієнтованих дисциплін в процесі підготовки майбутніх вчителів інформатики викладач перевіряє знання студентів досить часто епізодично, інколи непродуктивно витрачаючи на це надто багато часу. Інколи за браком часу робота студентів перевіряється лише в позааудиторний час. Не отримуючи інформацію про фактичні результати навчання, викладач не може належним чином коректувати навчальний процес та виправляти певні методичні недоліки. Відповідно виникає необхідність у використанні нових форм контролю та удосконаленні вже відомих. Одним із шляхів до усунення даної проблеми є запровадження тестування, яке передбачає систематичний та оперативний контроль засвоєння поточного матеріалу кожним студентом окремо і всією групою у цілому. При цьому слід звернути увагу на особливості використання зазначеної форми контролю.

Фундаментальні праці з тестових технологій можна знайти в американських педагогів Н. Гронлунда, А. Анастасі, а також у російських вчених В. Авансова, А. Майорова, М. Челишкової. В Україні над проблемою оцінювання навчальних досягнень працювали чимало педагогів, але цікавилися особливостями застосування тесту як інструменту вимірювання знань лише окремі з них І. Булах, Л. Коваленко, Л. Паращенко, Н. Пастушенко, М. Барна, В. Шпильовий та інші. Однак, питання оптимізації професійної підготовки майбутніх вчителів інформатики не знайшли належного відображення в дослідженнях науковців.

Метою статті є аналіз можливості оптимізації процесу фахової підготовки майбутніх учителів інформатики засобами тестових форм контролю.

З аналізу педагогічної літератури можна виділити наступні тлумачення терміну тестування:

Тестування – процес і результат застосування тестів для вивчення і оцінки властивостей, якостей об'єкту вимірювання [5].

Тестування – цілеспрямоване, однакове для всіх випробовуваних обстеження, що проводиться в чітко контрольованих умовах, дозволяє об'єктивно зміряти характеристики педагогічного процесу, що вивчаються [2].

Ряд авторів термін *тестування* ототожнюють з терміном *тестовий контроль*, в основі якого лежать тести – спеціальні завдання, виконання (або невиконання) яких свідчить про наявність (або відсутності) в учнів певних знань, вмінь та навичок [1].

Таким чином, тестування і тестовий контроль пов'язані

цілеспрямованістю та функціональними залежностями. Тестовий контроль нами розглядається як об'єктивний метод контролю якості засвоєння знань на заняттях з креслення та суміжних предметів, при якому використовуються графічні контрольні роботи, що спираються на спеціально для цього створені матеріали – тести [5].

При розгляді критеріїв і рівнів сформованості знань, умінь і навичок з креслення, науковці визначають умови, що повинні сприяти контролю за засвоєнням понять, умінь і навичок. Такими умовами є:

1. *Об'єктивність перевірки*, тобто таке формулювання контрольних запитань і завдань, щоб забезпечувалась орієнтація студента на якнайповнішу відповідь на них.

2. *Індивідуальність перевірки*, яка полягає у створенні умов, при яких стає можливим перевірити засвоєння понять, умінь і навичок кожним студентом. Це означає, що перевірка повинна здійснюватись по можливості із врахуванням індивідуальних навчально-пізнавальних можливостей кожного конкретного студента. В основу цього повинні бути покладені варіанти контрольних завдань різного рівня складності.

3. *Всебічність перевірки*, тобто перевірку не лише засвоєння теоретичного матеріалу курсу, а й уміння його застосування для розв'язування конкретних практичних завдань.

4. *Активність перевірки*, яка повинна передбачати не тільки уміння студента пасивно відтворити у своїй відповіді на питання певні теоретичні відомості. Відповідь на питання повинна вимагати від студента певних розмірковувань, порівнянь, аналізу – тобто певних розумових дій. Основою для цього повинен стати зміст та спрямованість питань. Адже одне й те саме питання можна сформулювати по різному.

5. *Систематичність перевірки*, під якою слід розуміти те, що перевіркою повинні бути охоплені не окремі, випадкові фрагменти навчального матеріалу, а зміст всього навчального предмета. Перевірка повинна стати обов'язковим елементом кожного заняття, але носити різнорівневий характер: на кожному окремому занятті перевіркою охоплюються поточні знання й уміння, в кінці вивчення теми чи розділу мати підсумковий характер, а в кінці семестру – узагальнюючий комплексний.

Зазначені умови в повній мірі, як засвідчують результати досліджень, реалізуються при впровадженні в навчальний процес тестових форм контролю.

Використовуючи тестовий контроль в професійній підготовці майбутніх учителів інформатики для встановлення рівнів сформованості знань, умінь і навичок, слід особливу увагу звернути на визначення потрібних для цього критеріїв. У змістовому відношенні до критеріїв висувуються такі вимоги [3]:

– критерій повинен відповідати тому явищу, вимірником якого його обрано, тобто будь-яка зміна деякої характеристики явища повинна негайно відобразитись пропорційною зміною величини критерію;

– критерій повинен виражатись однозначним числом. Це означає, що одні й ті ж самі фактичні значення різних явищ чи об'єктів повинні при застосуванні до них критеріїв давати однакові числові значення вимірюваних величин;

– критерій повинен бути простим, тобто забезпечувати умови для якнайпростішого вимірювання.

Переваги тестового контролю в навчальному процесі, як засвідчують результати досліджень, очевидні. Використання тестів дозволяє за короткий проміжок часу перевірити знання всіх студентів, виявити рівень засвоєння навчального матеріалу, встановити прогалини в їх знаннях. Отримані результати дають можливість викладачеві порівняти ефективність різних методик, використаних ним на заняттях і визначити результативність своєї праці [5].

Основною перевагою тестового контролю є його об'єктивність і економічність, точніше технологічність перевірки виконання. Тести є ефективним завданням для самоконтролю. Вони допомагають студентові розібратися в тому, що він знає, а чого не знає. При неправильних відповідях виявляється потреба уточнити, відшукати вірну відповідь, а надалі відстояти свою точку зору. Можна стверджувати, що виконання тестових завдань до певної міри сприяє формуванню мотиву учення.

Однією з найбільш важливих переваг тестових завдань є високий ступінь об'єктивності оцінок, що виставляються, оскільки є можливість точного підрахунку числа вірних і невірних відповідей. У звичайних умовах на оцінку відповіді діє цілий ряд випадкових і суб'єктивних чинників: особисте відношення викладача до студента, до групи в цілому, дисципліна, настрої педагога і ін.

Однак є і ряд особливостей використання тестового контролю знань в процесі інформатичної підготовки. Тести, як завдання для перевірки знань та вмінь студентів, з'явилися ще на початку минулого століття. На сучасному етапі реформування освіти викладачі прагнуть їх використати на всіх етапах навчального процесу, при цьому найчастіше не знаючи ні вимог до їх створення та не володіючи методами опрацювання одержаних під час тестування результатів. Тому гострою є проблема застосування основних психолого-педагогічних вимог до створення тестів та системи поточного оцінювання навчальних досягнень студентів.

Недотримання таких вимог при використанні тестового контролю не дозволяє повністю розкрити потенціал діяльності студентів на заняттях з інформативних дисциплін негативно впливає на оцінювання знань студентів.

Аналіз психолого-педагогічної літератури дозволив виділити дві основні групи недоліків тестів:

- тест не виключає випадкових збігів, тобто має місце певний відсоток вибору відповідей навмання або методом виключення;
- відсутній мовний апарат при контролі, що утрудняє або робить неможливим прослідкувати логіку міркування студента.

Одним із його суттєвих недоліків на стадії виставлення оцінки є відсутність єдиної формули, яка давала б головну, об'єктивну складову оцінки. Можна сказати, що у вирішенні питання, яку оцінку потрібно ставити за даними результатами тестування, домінує суб'єктивний підхід: пропонуються різні формули чи процедури, які не завжди мають під собою об'єктивне підґрунтя і в кращому разі педагоги спираються на власний досвід або на практику застосування певної системи оцінювання.

Отже, слід розрізнити два основні завдання оцінювання навчальних досягнень за результатами тестування: як оцінити відповідь на одне окремо взяте запитання тесту; як на основі відповідей на окремі запитання вибірки тесту сформулювати загальну оцінку?

Очевидно: якщо завдання тесту досить складні (а отже, у вибірках їх не може бути багато), то на перший план виходить перше із вказаних завдань, у іншому разі – друге.

Відзначимо ряд недоліків, які об'єктивно має педагогічне тестування як і будь-який інший засіб контролю.

По-перше, створення якісного тестового продукту являє собою достатньо трудомісткий процес, а не дотримання правил складання і апробації тестів може привести до порушення надійності і валідності тестових вимірювань. Для складання якісних тестів потрібний не тільки великий педагогічний досвід, але і достатньо солідна підготовка в області тестології, а також певний педагогічний талант розробника. Разом з тим, навіть досвідчені розробники можуть допускатись помилок, аналіз яких показує, що більшість з них допускаються при складанні завдань. Як правило, переважають логічні помилки: порушення правил підбору відповіді по одній підставі; введення надмірної інформації; повтори у відповідях; пред'явлення завдань у формі заперечення; різні підстави в підборі правдоподібних відповідей; натяк в умові завдань на правильну відповідь; заміна наукового поняття синонімом повсякденного ужитку; використання двох і більш за умови; багатослівність в тексті завдань тощо [1].

По-друге, часто зустрічається внутрішня суперечність тестів. Існує думка про те, що завдання з вибором однієї правильної відповіді з числа запропонованих (альтернативні тестові завдання) забезпечують перевірку тільки знань нижчого рівня. Вважається, що тестова методика не надає

можливості перевірити ті знання, які були отриманні в процесі навчання, а перевіряє формалізовані знання. Насправді, як показує досвід тестування, багато що залежить від якості і змісту тестів [5].

По-третє, є об'єктивно обумовлена змістовна обмеженість тесту, як і будь-якого іншого контрольованого вимірювального інструменту. Тест – це завжди обмежена вибірка завдань на генеральній сукупності вимагаючи перевірки знань і умінь. Часто висловлюється думка про те, що захоплення тестуванням може провокувати посилення тенденції підходу до навчання за принципом “натаскування на тести”, що викликає порушення в інформаційних потоках, вільне поводження з навчальним матеріалом, підпорядкування його потребам тестування, заміні частини базового матеріалу іншою інформацією. Розробка і введення освітніх стандартів, мінімумів, введення повноцінних постійно діючих освітніх стандартів, що очікується, може істотно змінити цю тенденцію.

По-четверте, завжди існує можливість фальсифікації результатів тестування. Проте, як показує досвід і статистика результатів масового тестування, при тестовому контролі частка незапланованих порушень значно нижча, ніж при інших методах контролю.

І, нарешті, по-п'яте, можна назвати чисто суб'єктивні недоліки: стереотип свідомості більшої частини викладачів про без проблемність процесу оцінювання знань і умінь; невіра викладачів в можливість тестування і його об'єктивність; небажання використовувати нові технології при домінуючій орієнтації на традиційні методи контролю; боязнь нових проблем, які виникають з введенням тестових форм контролю; побоювання негативної оцінки діяльності педагога за наслідками тестування студентів; безініціативність деяких керівників, не охочих змінювати сталу традиційну систему роботи. Все це неминуче в умовах становлення і розвитку нової системи контролю.

Разом з тим, тестова форма контролю повинна бути адаптована до конкретного випадку у відповідному її можливостям діапазоні і для вирішення завдань, що відповідають її конструкції і змісту. Маючи цілий ряд серйозних недоліків, тести є найбільш об'єктивним і єдиним способом педагогічних вимірювань, що виключає вплив суб'єктивного чинника.

Висновок. Зрозуміло, тести – не панацея запобігання від усіх освітніх проблем. При неправильній підготовці тестів або організації процедур тестування створюється негативний ефект тиражування помилок у великих масштабах. Практика показує, що сьогодні створюється багато так званих псевдо тестів, що є наслідком слабкої підготовки педагогів теорії і технології сучасного тестового контролю. Для проведення масового тестування важливо, щоб використовувані тестові матеріали самі проходили кваліфіковану перевірку, експертизу, а розробники і користувачі

тестової продукції відповідне навчання. Разом з тим, слід зазначити, що з кожним роком якість тестів поліпшується, збільшується можливість використання стандартизованих тестових матеріалів, пропонуються різні технології масового тестування, з'являються умови для формування банків тестів і об'єктивної освітньої статистики в різних освітніх системах і для різних рівнів навчання. Вже можна говорити про початок створення індустрії по розробці і використанню якісних сертифікованих тестових матеріалів, придатних для незалежної оцінки зокрема і фахової підготовки майбутніх учителів інформатики.

Використана література:

1. Анастаси А. Психологическое тестирование / А. Анастаси, С. Урбина. – СПб. : Питер, 2005. – 688 с.
2. Білоусова Л. І. Потенціал комп'ютерного тестування / Л. І. Білоусова // Вісник ТІМО. – 2008. – № 10. – С. 40-44.
3. Булах І. Є. Створюємо якісний тест : навч. посіб. / І. Є. Булах, М. Р. Мруга. – К. : Майстер-клас, 2006 – 160 с.
4. Бульинский Н. Н. Внедрение педагогических тестов в систему управления качеством профессионального образования учащихся ПУ : метод, пособ. для пед. работников профучилищ / Н. Н. Бульинский. – Челябинск : ГУПТО адм. Челяб. обл., ЧФ ИРПО МО РФ, 1995. – 96 с.
5. Чельшкова М. Б. Теория и практика конструирования педагогических тестов / М. Б. Чельшкова. – М. : ИЦПКПС, 2000. – 409 с.

References:

1. Anastazi A. Psikhologicheskoe testirovanie / A. Anastazi, S. Urbina. – SPb. : Piter, 2005. – 688 s.
2. Bilousova L. I. Potentsial kompiuternoho testuvannia / L. I. Bilousova // Visnyk TIMO. – 2008. – № 10. – S. 40-44.
3. Bulakh I. Ye. Stvoriuiemo yakisnyi test : navch. posib. / I. Ye. Bulakh, M. R. Mruha. – K. : Maister-klas, 2006 – 160 s.
4. Bulynskiy N. N. Vnedrenie pedagogicheskikh testov v sistemu upravleniya kachestvom professionalnogo obrazovaniya uchashchikhsya PU : metod, posob. dlya ped. rabotnikov profuchilishch / N. N. Bulynskiy. – Chelyabinsk : GUPTO adm. Chelyab. obl., ChF IRPO MORF, 1995. – 96 s.
5. Chelyshkova M. B. Teoriya i praktika konstruirovaniya pedagogicheskikh testov / M. B. Chelyshkova. – M. : ITsPKPS, 2000. – 409 s.

САЖИЕНКО А. П. Преимущества и недостатки тестового контроля в процессе профессиональной подготовки будущих учителей информатики.

В статье представлен анализ возможности оптимизации процесса профессиональной подготовки будущих учителей информатики средствами тестовых форм контроля. Определены преимущества и недостатки использования тестов в процессе изучения профессионально-ориентированных дисциплин.

Ключевые слова: профессиональная подготовка, оптимизация процесса профессиональной подготовки, тестовые задания, педагогические требования к созданию тестов.

SAZHIENKO A. P. Advantages and lacks of test control in the process of professional preparation of future teachers of informatics.

The paper presents an analysis of opportunities to optimize the process of professional training of future teachers of computers science means test forms of control. Advantages and disadvantages of using tests in the study of professional lyoriented courses.

Key words: *training, process optimization professional training, tests, educational requirements to create tests.*

УДК 378”192-196(477)

Скляренко І. Ю.

СТВОРЕННЯ МІНІСТЕРСТВА ШЛЯХІВ СПОЛУЧЕННЯ ТА ЙОГО РОЛЬ У РОЗВИТКУ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

У статті представлено започаткування і утворення вищих технічних навчальних закладів в Україні. Діяльності відомчих технічних залізничних училищ не давало можливості забезпечити залізницю висококваліфікованими кадрами сповна. Всі навчальні заклади імперського Міністерства шляхів сполучення були реформовані в школи фабрично-заводського учнівства і технічні залізничні школи під опікою Наркомату шляхів сполучення.

Ключові слова: *водне і сухопутне сполучення, технічні залізничні училища, залізнична справа, технічні навчальні заклади.*

Започаткування діяльності відомчих технічних залізничних училищ не давало можливості забезпечити залізницю висококваліфікованими кадрами сповна. Тому в умовах високих темпів розвитку промисловості та поширення залізничного будівництва нагальною виявилася потреба в утворенні вищих технічних навчальних закладів в Україні та підготовки кваліфікованих кадрів для залізниць другої половини ХІХ століття.

Мета статті полягає в системному історико-педагогічному аналізі становлення і розвитку навчальних закладів залізничного транспорту

Виклад основного матеріалу. З метою системного історико-педагогічного аналізу становлення і розвитку навчальних закладів залізничного транспорту наведемо коротку історичну довідку щодо створення та реорганізації відомства шляхів сполучення до жовтневих подій 1917 року.

Перші згадки про органи держаного управління (прообраз Міністерства шляхів сполучення), що пов'язані з перевезеннями, можна віднести до середини ХVІ століття. Це – Ямський приказ, положення якого проіснували до 1711 року, що затим був трансформованим у Поштовий департамент у 1782 році. З 1733 року була створена спеціальна Канцелярія дороги